

KIPPENREN

HOLLANDSE
KRIELEN
bij
HENK KASPERTS

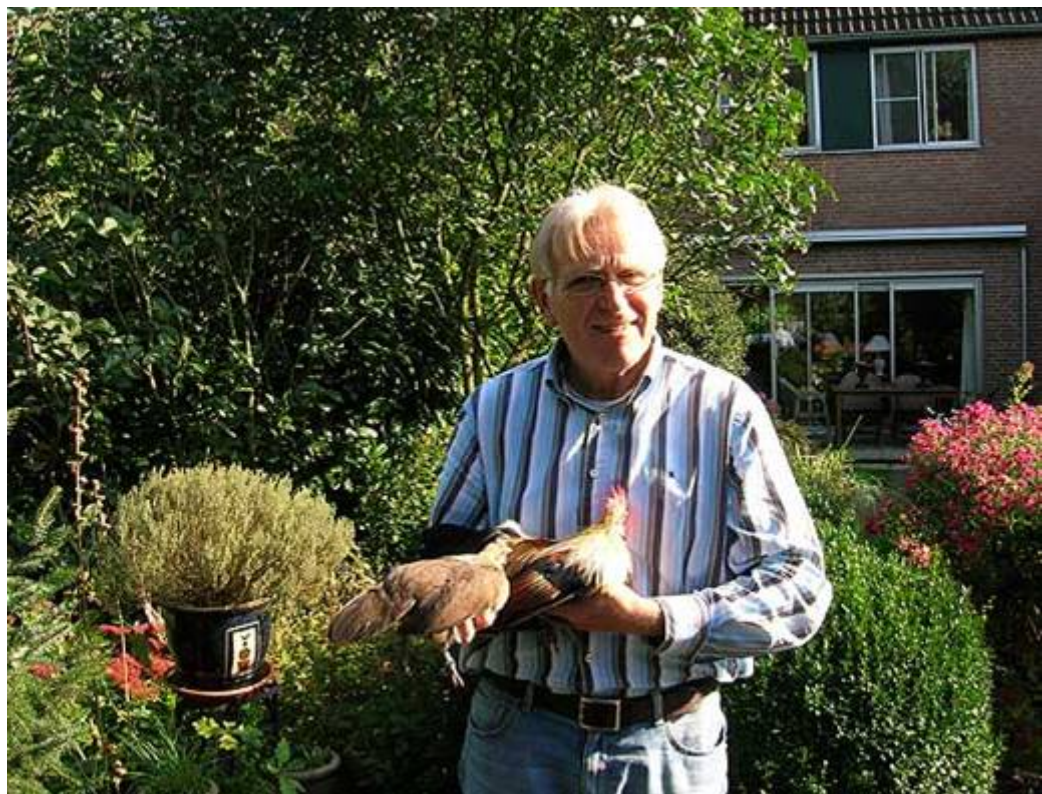

Tekst: Elly Vogelaar
Foto's: Aviculture Europe

"Voor mij zijn het Hollandse Krielen, alleen dit ras en nooit iets anders", is het antwoord van Henk Kasperts als ik hem vraag naar zijn kippen. Om nóg preciezer te zijn: Hij fokt alleen de kleurslag geelpatrijs en dat van een ras wat in Nederland toch in zo'n 25 kleurslagen erkend is!

Henk Kasperts

We zijn vandaag in Amersfoort, op bezoek bij Henk Kasperts. Zijn 'vereniging' is van oudsher de Amersfoortse Kleindierenvereniging en de daarbij behorende Centrum Show; dat is bijna het eerste wat Henk vertelt: hij mocht altijd mee naar de show, met opa en met zijn vader. Als kind keek hij daar al naar uit. Het was echt een jaarlijks evenement en overal in de stad hingen dan spandoeken om de Centrum Show aan te kondigen. Opa had New Hampshires en zijn vader had Papillons

(konijnen) en ook postduiven. Zodoende werd er wel eens iets 'opgevangen'; Meeuwjtjes, Raadsheren, Pauwstaartjes. Als de herkomst niet te achterhalen was, mocht Henk ze hebben, voor in zijn duivenhok. Hij fokte er ook wel wat mee, maar niet voor de show, gewoon voor het plezier. Vroeger hadden veel mensen wat rashoenders bij huis, zegt Henk, en zijn ideaal was om ooit op een boerderijtje te gaan wonen en allerlei mooie rassen te gaan fokken, maar dat is er tot nu toe nooit van gekomen. Hij trouwde met een echte Friezin, Jetty, maar ze gingen niet in Friesland wonen maar in Amersfoort. Om toch een beetje een band te houden met Friesland zijn ze lid geworden van de Friese Hoenderclub, ook al fokken ze helemaal geen Friese hoenders! Jetty heeft geen moeite met de hobby van Henk. Samen snuffelen ze op rommelmarkten naar kippenboeken, ook wel over duiven en konijnen, eigenlijk alle dieren die onder de FK vallen. Ze hebben inmiddels al een indrukwekkende verzameling.

Rechts: De verzameling boeken en snuisterijen.

Henk werkt in het onderwijs en heeft op 'zijn' school elk jaar wel een kans om de kinderen iets te leren over kippen. Ze 'logeren' dan een paar dagen op school en hij maakt er lesboekjes bij, of kleurplaten voor de kleinste kinderen. Op de Centrumshow komen ook groepen schoolkinderen; een goed gebruik wat in het buitenland nog altijd gedaan wordt, maar in Nederland steeds minder.

De Hollandse kriel

De Hollandse kriel is het kleinste en oudste Nederlandse krielras. Het is een oorspronkelijke kriel, dus er bestaat geen 'grote' naamgenoot. Al in 1882 werden ze al door R.T. Maitland in zijn 'Hand- en Standaardboek' vermeld als 'Patrijskrielen'. Die krielen wogen toen ong. 1 kilo en van echte rasvorming was nog geen sprake. Dat kwam pas toen ze in 1906 door de Nederlandse Hoenderclub erkend werden. Door ze te kruisen met andere krielen heeft men ze uiteindelijk veel kleiner en lichter gefokt; het standaardgewicht van de haan is nu 500 tot 550 gram en van de hen 400 tot 450 gram.

Links: Jong geelpatrijs haantje.

De Hollandse kriel is een tamelijk korte en wat laag gestelde kriel, met een gedrongen maar wel brede romp. De houding is opgericht, de borst hoog en goed naar voren gedragen. Kenmerkend bij de haan is het rijke

halsbehang en de zeer korte rug, die in een holle lijn via het korte zadel overgaat in de volbevederde en mooi gespreide staart. Ook de hennenstaart moet mooi gespreid gedragen worden en niet te kort zijn. De vleugels worden schuin naar beneden gedragen zonder de grond te raken. De kop is vrij klein en heeft een enkele kam, witte oortjes en oranje tot roodbruine ogen. De pootkleur is leiblaauw.

Boven en links: geelpatrijs hennetje.

Het zijn vitale, actieve krielen. De leg is heel goed en voor zo'n kleine kip een mooi formaat ei. Als ze een vrije uitloop hebben, zijn ze altijd ijverig in de weer, maar u moet er wel rekening mee houden dat ze ook goed kunnen vliegen.

Ze zijn beslist niet schuw, al komen er vaak verschillen in aard en karakter voor, zowel tussen de verschillende kleurslagen als tussen verschillende fokstammen. Ze zijn overigens ook met wat kleinere hokken tevreden. Tel daarbij dat ze erkend zijn in een zeer groot aantal kleurslagen, dus dan is het geen wonder dat ze zo populair zijn.

Rechts: Jong haantje, de sikkels zijn nog niet op lengte.

Patrijskleurige Hollandse krielen worden het meest gefokt; in dit artikel gaat het speciaal over de geelpatrijs. De kleurslag die wij in Nederland geelpatrijs noemen, heet in Engeland *Yellow Partridge*, maar in Amerika wordt die meestal *Cream Light Brown* genoemd. Het zijn vooral de veren van de hen die bedoeld worden met de naam geelpatrijs; een zachte grijsachtig gele grondkleur met daarop een zo fijn

mogelijke donkergrijze of zwarte pepering. De borst heeft een iets zachtere zalmkleur dan bij de partijskleurige krielen en ook de halskraag is een tint lichter.

Vergeleken met de patrijskleurige haan, is bij de geelpatrijs haan het hals- en zadel-behang goudgeel in plaats van oranje, en de vleugeldriehoek crème in plaats van bruin. Ook rug en schouders zijn een tint lichter van kleur; oranje in plaats van karmijnrood.

Henk over zijn dieren

In 1978, toen de familie Kasperts van een flat naar een huis-met-tuin verhuisd was, kwam daar al snel het eerste kippenhok. Niet te groot, maar mooi passend in de tuin, die ook vandaag de dag een waar lustoord is met een weelde aan groen en bloemen. De eerste krielen waren partijskleurige Hollandse krielen, afkomstig van een bekende fokker, al bleken ze uiteindelijk niet van tentoonstellingskwaliteit te zijn.

Henk: "Ik was al direct lid geworden van de speciaalclub, de Hollandse Krielen Club en vond goede steun bij keurmeester Jaap Trip, die mij een aantal jaren hielp bij het selecteren totdat ik het zelf geleerd had. Ook van keurmeester Lammers heb ik veel hulp gehad, die gaf me zelfs een van zijn eigen top-dieren. Je mocht hem altijd per brief vragen stellen, ja ja, zo ging dat vroeger, toen er nog geen internet was!"

Links en boven: de jonge haantjes zitten 2 aan 2 in een hok.

In het voorjaar van 1983 viel er ineens zomaar een geelpatrijs haantje uit. (De kleurslag geelpatrijs was destijds gecreëerd

door keurmeester Esra Korte, een fenomeen op het gebied van kippen.) Later kreeg hij op dezelfde spontane manier ook een geel hennetje, ditmaal uit een haantje wat bij Arie Haak vandaan kwam. Maar de nafok gaf toch al gauw inteeltverschijnselen. Omdat hij de kleur erg mooi vond, besloot hij om op zoek te gaan naar een paar andere geelpatrijs krielen en via Henny Gankema kreeg hij toen een nieuw haantje plus hennetje. Nu heeft hij al weer jaren geelpatrijs, fokzuiver, want hij heeft ze nooit gekruist met patrijs.

Als je zo 'kleinschalig' fokt met toch zulke goede resultaten, moet de verzorging wel optimaal zijn, en dat is ook zo. Er wordt gevoerd met Havens voer, eerst 'Start en Grow' en daarna 'Show en Glow'. Daarbij krijgen ze van alles extra, kort gras en brandnetels, maar ook appel en sinaasappel.

Op dit moment, begin oktober, zitten de jonge hanen 2 aan 2 in een hok. Elke avond zet hij ze in tentoonstellingskooien in de schuur, zodat de burens geen last hebben van het vroege gekraai. De verstandhouding met zijn burens is overigens heel goed. Een leegstaand kippenhokje van de burens, aangrenzend aan zijn tuin, mag hij gewoon vullen met zijn eigen kippen!

Fokkerij en verzorging

Henk is een serieuze fokker. Van alle dieren die in de foktoom hebben gezeten, bewaart hij de keurkaartjes en noteert alle gegevens. Dat is inmiddels een hele administratie geworden en is steeds van grote waarde bij het samenstellen van de nieuwe foktomen. De selectie van de fokdieren wordt gemaakt direct na de Kleindieren Expo in Utrecht (eind januari); de laatste show waar hij met zijn krielen heen gaat. Hij hanteert een heel uitgekiend fokstelsel, vooral omdat hij maar twee fokhanen gebruikt om geen burenoverlast

te geven; 2 trio's plus nog 2 stelletjes hennen, waar dan om de dag de haan bij gaat. De hennen kunnen makkelijk bij elkaar gezet worden, want ze zijn in één hok opgegroeid. De 'overtollige' oude dieren worden weggedaan.

Links boven en hieronder: geelpatrijs Hollandse krielhennetjes.

Henk heeft géén aparte hanen- en hennenfoktoom, maar het lukt hem aardig om zowel goede hanen als hennen te fokken. Het type is heel belangrijk, voorts de pepering. Bij de volwassen hennen is de pepering natuurlijk gewoon 'op het oog' te beoordelen, maar aan de volwassen haan is niet te zien hoe hij die factor doorgeeft.

Daarom wordt er al extra opgelet als de haantjes nog jong zijn; haantjes die erg grove pepering laten zien in hun jeugdkleed, komen niet in de foktoom. Hetzelfde geldt voor agressieve hanen, en ook hennen die schuw blijven gaan niet in de foktoom. Zo kan je behalve op uiterlijk ook bewust selecteren op karakter.

Boven en rechts: Hollandse krielen zijn ook tevreden met kleine hokken. In de tuin bij Henk en Jetty gaan de hokken bijna schuil in de schitterende bloemenpracht, en dat in oktober!

Eind april, uiterlijk begin mei wil hij dan kuikens hebben, zodat ze geringd zijn tegen de tijd dat hij met Jetty op vakantie gaat. De kinderen of de buurvrouw zorgen dan voor de kippen, maar het zou te veel gevraagd zijn om ze ook te laten opletten of er geringd moet worden!

"Maximaal 30 kuikens mogen er komen, en van elk kuiken weet ik dan wie de vader en de moeder is. Ook wie de opa en de oma is," gaat hij glunderend verder, "dat kan ik allemaal terugvinden via mijn fokadministratie. Ik doe ze dan meteen al zo'n klein kanarieringetje aan. De broeduitkomsten zijn prima. Ik heb zelf wel een broedmachine, maar ik laat ze meestal uitbroeden in Barneveld. Dit jaar had ik 100% uitkomst!"

De leg is heel goed, ondanks dat ze ook wel eens broeds worden. Meestal maakt hij ze dan direct broeds-af, maar 'het seizoen' wordt altijd afgesloten met een kloek met kuikens. "Waarom? Gewoon, omdat het fascinerend is om te zien, nog steeds, na al die jaren! Leuk voor de buurkinderen, en nu natuurlijk voor de kleinkinderen!"

Links: geelpatrijs hennenvaar.

Tentoonstellen

Het is belangrijk om je kippen voor te bereiden op de tentoonstelling, is de mening van Henk. Dat doet hij door ze regelmatig in handen te nemen,

ze te aaien en bijvoorbeeld de vleugel open te spreiden. Het echte 'show-klaar' maken is niet veel werk; de poten worden schoongemaakt en ingevet met een beetje babyolie, net als de kammen. Negatieve opmerkingen op de keurkaart betreffen meestal de kamhiel, die men zo glad mogelijk afgerond wil hebben. Of over de

vleugeldriehoek, die zo volledig mogelijk gekleurd moet zijn; crème met een smal bruin randje. Hij gaat naar heel wat shows, maar het liefste naar shows waar hij andere fokkers van geelpatrijs Hollandse krielen tegenkomt. "Het gaat ook om het gesprek", zegt Henk, "het elkaar helpen, uitwisselen van dieren die bij jouw stam passen. Vorig jaar kreeg ik een hennetje van Willy Moulin en een haantje van Henk de Ruyter; ze moeten het je gunnen en zo iets gaat dan met gesloten beurzen. Mijn mooiste prijs won ik ooit op de Provinciale Tentoonstelling in Driebergen, waar een van mijn hennetjes tot 'mooiste kriel van de show' werd

gekozen. Dat was in een tent en die is 's nachts omgewaaid in een storm. Ploegen helpers moesten halsoverkop opdraven om de dieren te redden! 'Mooiste kriel' is echt een hele eer, maar deze kip heeft helaas nooit de verdiende belangstelling gekregen!"

Tot slot

We praten nog wat na over de hobby in het algemeen, past die nog wel in de huidige, drukke tijd van leven? Henk vindt van wel; het aardige van de hobby is toch vooral het contact met gelijkgestemden, zegt hij. En hoe plezierig het is om lid van de HKC (de speciaalclub) te zijn. "Twee

keer per jaar komen we bij elkaar, zo'n 40 à 50 man komen heel trouw op de bijeenkomsten. Maar het tentoonstellen hoort daar wel bij, want het leukste is toch het elkaar aftroeven; het ene jaar win ik, het andere jij!", besluit hij lachend.

Henk en Jetty, bedankt voor de gastvrijheid. We hebben het interview nog aan kunnen vullen met 2 foto's van jouw krielen op de Centrum Show! (zie boven)

Informatie over de Hollandse Krielen is te verkrijgen bij de secretaris van de Hollandse Krielen Club, J. Voets e-mail info@hollandsekriel.nl of bij de ledenadministratie G. A. v.d. Gaag, e-mail gert.van.der.gaag@zonnet.nl